

25. 11. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rekodifikace soukromého práva na Slovensku: Příprava nového občanského zákoníku

Za existence Československa byla úprava všeobecného soukromého práva obsažena v zákoně č. [40/1964](#) Sb., občanském zákoníku. V České republice byla tato regulace nahrazena roku 2014 zákonem č. [89/2012](#) Sb., občanským zákoníkem, ve Slovenské republice sice proběhlo několik pokusů o reformu soukromého práva, nicméně nenašly dostatečnou politickou oporu pro přijetí, a doposud tam tak přetrvává úprava z období společného státu. Aktuálně však na Slovensku probíhá legislativní proces, jehož cílem je přijetí nového a moderního civilního kodexu.

Občanské právo je nedílnou součástí životů nás všech, ať už více či méně, jedná se totiž o právní odvětví upravující základní mezilidské vztahy - reguluje otázky statusové, rodinné i majetkové. Občanskoprávní instituty například běžně využíváme při uzavírání kupní smlouvy v samoobslužném obchodě či přepravní smlouvy v hromadném dopravním prostředku, při způsobení majetkové, ale i nemajetkové újmy jiné osobě, při určování, komu připadne náš majetek po smrti, anebo při řešení otázek souvisejících se správou majetku a vlastnickým právem. Kvalitní obsah a struktura občanského zákoníku jsou tak nezbytné pro správné fungování společnosti, neboť zajišťují právní jistotu a předvídatelnost rozhodnutí veřejnoprávních orgánů v případě sporů.

Ačkoli současný slovenský občanský zákoník prošel řadou novelizací, jeho pojetí koncepčně stále odpovídá některým přístupům, které nastolila socialistická legislativa v 60. letech minulého století. Jde zejména o chápání práva jako nástroje řízení společnosti, omezujícího širokou autonomii vůle jednotlivců, a dále věcné zaměření jen na vybrané majetkové poměry, kdy ustanovení § 1 odst. 2 prohlašuje majetkové vztahy osob (vedle ochrany osobnosti) za základní předmět úpravy kodexu. V dnešní době, jež se vyznačuje komplexností sociálních a ekonomických vztahů, ovšem taková regulace již nepostačuje, neboť vůbec nenabízí řešení těchto složitých situací, anebo vede k řešením neodpovídajícím aktuálním potřebám. Za účelem modernizace občanského práva proto Ministerstvo spravedlnosti Slovenské republiky oficiálně předložilo dne 1. 10. 2025 **návrh nového civilního zákoníku** do meziresortního připomínkového řízení.

Cílem předkládaného zákona je především odstranit zastaralá pravidla, posílit osobní svobodu a autonomii vůle jednotlivce, tedy ponechat co nejširší prostor pro uplatňování jeho subjektivních práv, a doplnit chybějící instituty, jež jsou standardní v kontinentální právní kultuře. Dále má dojít ke sjednocení podstatné části soukromoprávní úpravy tím, že budou odstraněny duplicitní předpisy a dotčená regulace ze zvláštních zákonů (tj. obchodního zákoníku, zákona o rodině, autorského zákona atd.) se přesune do zákoníku občanského, což má přispět ke zpřehlednění systému celého soukromého práva. Výsledný občanský zákoník by měl potom představovat ústřední kodex soukromého práva se širokou působností, zahrnující úpravu co nejširšího okruhu občanskoprávních vztahů.

Návrh nového občanského zákoníku má 2145 paragrafů a je rozdělen do 7 částí: 1. Obecná část, 2. Osoby, 3. Rodinné právo, 4. Závazkové právo, 5. Věcné právo, 6. Dědické právo, 7. Společná, přechodná a závěrečná ustanovení. Ještě před první částí je 12 základních článků, které zakotvují

základní soukromoprávní zásady jako např. princip autonomie vůle, slušnosti, závaznosti úkonů či presumpce dobré víry. Mezi hlavní novinky návrhu v jeho jednotlivých částech přitom patří následující:

1. **Obecná část** - co se týká právního jednání, uplatňuje se zde nové pojetí jeho neplatnosti, kdy se preferuje neplatnost relativní namísto absolutní, a zavádí se nová pravidla pro elektronické doručování projevů vůle. Dále dochází ke sjednocení režimu promlčení s jednotnou tříletou promlčecí lhůtou a k úpravě definice lidského těla a živého zvířete, které nejsou považovány za věci, nicméně živé zvíře může být objektem práva, pokud to neodporuje jeho povaze jakožto živého tvora. Vtomto ohledu má zvláštní právní ochranu, stejně jako v právu českém.
2. **Osoby** - rozšiřuje se úprava způsobilosti k právnímu jednání, zavádí se ochrana dospělých osob s omezenou schopností rozhodovat a začleňuje se definice obydlí, domácnosti a bydliště. Občanský zákoník také stanovuje nová pravidla ohledně souběhu funkcí a střetu zájmů při zastupování právnických osob.
3. **Rodinné právo** - nová civilní kodifikace integruje zákon o rodině, čímž vzniká vskutku komplexní úprava rodinně právních vztahů. Institut manželství si zachovává svůj osobitý význam, nicméně bezpodílové spoluvlastnictví manželů se mění na společné jmění manželů, kteří si své majetkové poměry mohou smluvně upravit i jinak. Tato možnost je přitom nově přiznána i manželům budoucím (podle současné regulace by jejich smlouva byla neplatná). Svoboda vůle stran, jakožto vůdčí soukromoprávní princip, se v této oblasti promítne do institutu nesporného rozvodu, kdy soud může při splnění určitých kritérií rozhodnout o rozvodu manželství bez projednání.
4. **Závazkové právo** - vychází se zde z jednotného, monistického pojetí smluvních obligací, tzn. dochází k odstranění dualismu obchodních a neobchodních smluv, navíc se zavádí nové smluvní typy jako např. smlouva o sponzorství. Tato změna má přispět k právní jistotě při aplikaci právních norem, a to zejména ve vztazích mezi podnikateli, kde se v současné době vyskytují výkladové rozpory, např. ohledně promlčecích lhůt, problematiky odstoupení od smlouvy apod.. Dále dochází k rozšíření skutkových podstat odpovědnosti za majetkovou i nemajetkovou újmu.
5. **Věcné a dědické právo** (absolutní majetková práva) - zavádí se nová pravidla pro držbu a vlastnictví, vrací se úprava sporů o hranice pozemků a posiluje se ochrana dobro věrného nabyvatele. V dědickém právu je novým institutem dědická smlouva, stojící vedle závěti a intestátní posloupnosti, dochází též k rozšíření okruhu zákonných dědiců, a naopak snížení povinného dílu pro potomky.

Přestože je zveřejnění návrhu a jeho předložení do připomínkového řízení zásadním legislativním milníkem, cesta k přijetí nového občanského zákoníku na Slovensku bude ještě dlouhá. Veřejnost, odborná veřejnost a instituce mají možnost podávat připomínky do 1. 12. 2025, po jejich vyhodnocení bude materiál předložen vládě a následně Národní radě.

Mgr. Lucie Krajíková,
právník

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)